

detfor sammenholdende og styrkende. Folketirken befinder sig i en Udvikling, eller maa ske rettere, det danske Folk befinder sig i en Udvikling paa Kirkens Omraade: almindelig Religionsfrihed er indført, Sognebaandet er løst, og man har begyndt at benytte denne Frihed; Menighedsraad ere paa flere Steder oprettede. Lad os dog give Tid og see, hvad denne Udvikling vil føre til, hvad den vil pege paa, især da der fra Folketirkens Side dog virkelig ikke foreligger noget Duffe om, men tværtimod en stærk Udtalelse mod det af den ærede Forslagskilder saa stærkt attraaede Kirkeraad. — Her til skal jeg indskrænke mig. At gaae ind paa Sagens Realitet anseer jeg efter min Betragtning af den nuværende Situation for overflødig.

Clausen: Den ærede Landsþingsmand har uddraget en Slutning om Stemningen i Folket af det ringe Antal, som havde deeltaget i Underkriften paa det indgivne Forslag. Denne Slutning vilde kun være berettiget, dersom Forslaget havde været omsendt til almindelig Underkrift baade blandt Geistligheden og blandt Folket. Men det er ingenlunde Tilfældet, det er en aldeles urigtig Forudsætning, hvorfra den ærede Landsþingsmand er gaaet ud. De tolv Mænd, som indgave Forslaget, samlede sig og bleve enige om, at de netop ikke vilde gaae Offentlighedens Bet, men vilde indskrænke sig til at sende Forslaget til enkelte Personligheder, om hvilke man kunde antage, at de havde en særlig, mere end almindelig Interesse for kirkelige Anliggender. Dette skete og paa denne Bet beholdtes et Antal af 900 Underkrifter, af hvilke 200 vare Geistlige. Men selv forudsat, at der heraf skulde kunne udtrages nogen Slutning, som jeg aldeles benægter, hvad vilde det vel bevise Andet, end at under vor nuværende Tingenes Tilstand Menighederne ere bragte til at betragte de kirkelige Anliggender som vedkommende alene de Geistlige? Det er altsaa et stærkt Beviis mod den Tingenes Tilstand, i hvilken vi ere bragte ind. Men Spørgsmaalet er nu ved det senere Foregaaede blevet aldeles forandret; — jeg kan i den Henseende ikke Andet end tillægge de Erklæringer, som ere

udgaaede fra Landemoderne, betydelig Vægt. Thi Spørgsmaalet er ikke længer, saaledes som forhen: om det overhovedet er den rette Tid, om det er betimeligt at tænke paa en Kirkeforfatning, eller om man endnu maa see Tiden an og lade Forholdene videre spinde sig frem; men Spørgsmaalet er nu: om den Kirkeforfatning, som er i Begreb med at danne sig og som Landemoderne ville ere klare for etableret, om denne Kirkeforfatning skal ved Tilbageholdenhed fra Folkets og Rigsdagens Side blive slaet fast; det gjælder altsaa ikke saameget om at tilvejebringe Noget, som om at afværge Noget. — Den ærede Landsþingsmand har endvidere fundet en Selvmodstgelse for mit Vedkommende deri, at jeg indaafner denne Sag for Rigsdagen. Jeg mener, at dette er grundet paa en aabenbar Misforstaaelse. Rigsdagen kan vistnok ikke ønske eller ansee sig competent til at besatte sig med egentlig kirkelige Anliggender; men her er Spørgsmaalet om et Mellemværende mellem Kirken og Staten, og her er Rigsdagen quam maxime ikke blot competent, men opfordret til at tage Sagen i sine Hænder. — Naar endelig den ærede Landsþingsmand har gjentaget den sædvanlige Udtalelse om den store Splid i Kirken og om de Udtrædelser, der vilde blive en Følge af Loven, da have vi ofte hørt disse Taler; men jeg troer ikke, at man bør slutte til Virkeligheden af slike truende Udtalelser. Det vilde dog være i høieste Grad ubestændigt og overilet, om man vilde træde ud af Folketirken paa Grund af Oprettelsen af et Kirkeraad; man maatte dog først oppebie, hvorledes dette Kirkeraad gif frem. Dersom det da viste sig, at det greb forstyrrende ind i det kirkelige Liv, da kunde jeg begribe, at Tiden var kommen til at udtræde, men før dog vel ikke. Naar det er sagt, at i Kirkeraadet Majoriteten vilde komme til at beherske Minoriteterne, da vil jeg spørge den ærede Landsþingsmand, om ikke i Landemoderne Majoriteten har behersket Minoriteten; jeg vil spørge, hvorledes overhovedet nogen Afgjørelse kan bringes tilveie uden gennem Majoriteten. Jeg finder i Landemodsforhandlingerne de selsomste Forestillinger om det saakaldte Majoritetstyrannei; bestaaende i, at Afgjørelsen